

Trava je prije bila zelenija. Ili barem takva postoji u sjećanju, odvojena od stvarnosti u kojoj je istovremeno „i zemlja i kamen i grančica i grana i list i glista i maslačak i djetelina i drač i drač i drač i staklo i plastika i smeće“*. U toj udaljenoj slici trava je samo trava, bez slojeva i nečistoća, samo jarko zelena boja. No, pokušaj rekonstrukcije tog sjećanja pokazuje se kao neizbježno neuspješan. U ponavljanju gesta i traženju savršenstva otkrivaju se nesavršenosti procesa i sjećanja.

Rad Lare Ane Kulenović *Trava je prije bila zelenija* istražuje nemogućnost rekonstrukcije prošlih percepcija i promišlja granice između stvarnosti i subjektivnog pamćenja. Kroz repetitivan proces pokušaja stvaranja savršenih vlati trave, koristeći pokošenu travu iz vrta svoje bake, umjetnica upisuje protok vremena u materijal, spoznajući pritom da trava više nije samo trava, nego trag prošlog vremena; izmijenjeni doživljaj svijeta.

Rad se sastoji od tri segmenta. Prvi čini izloženi proces u formi instalacije s pokošenom travom u različitim stadijima mljevenja. Trava postaje materijalna manifestacija ponavljanja i pokušaja rekonstrukcije savršenog zelenila, ali u svom propadanju, sušenju i mijenjanju boje svjedoči o prolaznosti i nemogućnosti povratka na početno stanje. Drugi segment čini skulpturalna instalacija travki na podu – krhke, rekonstruirane forme koje predstavljaju potragu za nedostižnim savršenstvom, sjećanje koje nikada ne može biti vjerno vraćeno. Treći je segment fotografija psa na travi – iako to nije (ili je?) Larin pas, to jest travnjak njene bake. Ovaj kadar dodatno istražuje odnos između osobnog i univerzalnog, sjećanja i materijalnosti. Fotografija postaje arhiv prošlog trenutka i dokaz promjene.

„Predočujući slike o slikama, mi se (zapravo) dvostruko udaljujemo od onoga što hoćemo da vidimo, a pogotovo od onoga što smo vidjeli kad smo gledali slobodno i djetinjasto, a što danas imamo namjeru da izrazimo na veoma posredan i razuman način“, piše Miroslav Krleža u *Djetinjstvu u Agramu* (1902.–1903.). Promišljajući Krležinu ideju o dvostrukom udaljavanju od stvarnosti kroz interpretaciju slika, Kulenović istražuje distancu između subjektivnog pamćenja i stvarnosti, nepouzdanost pamćenja i nemogućnost potpune rekonstrukcije prošlih doživljaja te čežnju za povratkom nečemu što je možda postojalo, a možda nije. Sjećanja postaju filteri koje sami oblikujemo, ne nužno vjerni izvornom iskustvu.

Trava je prije bila zelenija nudi vizualnu metaforu za prolaznost vremena i neuhvatljivost savršenstva, kao i za potragu koja, iako ne može donijeti savršen rezultat, sama postaje važan proces. Trava postaje trag vremena, sjećanje koje se mijenja, odražavajući nesavršenost svijeta i našeg iskustva u njemu.

Iva Jurić

*Toliko dugo razmišljam o toj zelenoj travi i o svakoj njenoj zelenoj travki da sam zaboravila da je svaka ta travka uska i tanka kao vlat trave. I zaboravila sam da trava nije samo trava, da ona nije samo svaka njena travka – ona je i

GALERIJA KARAS

zemlja i kamen i grančica i grana i list i glista i maslačak i djetelina i drač i drač i drač i staklo i plastika i smeće. I nije samo zelena – ona je i smeđa i žuta i crvena i crna i one ostale boje koje nisu zelena. Nekada je ona stvarno i bila samo zelena trava sa zelenim travkama bez zemlje i kamena i grančice i grane i lista i gliste i maslačka i djeteline i drača i drača i drača i stakla i plastike i smeća, ali sada nije.

Lara Ana Kulenović

A

H

X

GALERIJA KARAS